

ชื่อวิทยานิพนธ์	การศึกษาวิชาฟิสิกส์ในสถาบันศึกษาปอเนาะในเขตอำเภอยะรัง จังหวัดปัตตานี
ผู้เขียน	นายมุฮัมมัด ยานยา
สาขาวิชา	อิสลามศึกษา
ปีการศึกษา	2561

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาพัฒนาการศึกษาวิชาฟิสิกส์ในสถาบันศึกษาปอเนาะในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ 2) เพื่อศึกษาสภาพการศึกษาวิชาฟิสิกส์ในสถาบันศึกษาปอเนาะในเขตอำเภอยะรัง จังหวัดปัตตานี และ 3) เพื่อศึกษาทัศนะของโต๊ะครูและผู้ศึกษาเกี่ยวกับรูปแบบและวิธีการเรียนการสอนวิชาฟิสิกส์ในสถาบันศึกษาปอเนาะในเขตอำเภอยะรัง จังหวัดปัตตานี การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพซึ่งผู้วิจัยได้ใช้วิธีการสัมภาษณ์ในการเก็บข้อมูลและได้กำหนดกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยโดยใช้วิธีการสุ่มแบบเจาะจง ประกอบด้วย 1) โต๊ะครูสถาบันศึกษาปอเนาะจำนวน 7 คน 2) ผู้ช่วยโต๊ะครูสถาบันศึกษาปอเนาะ จำนวน 5 คน และ 3) ผู้เรียนสถาบันศึกษาปอเนาะ จำนวน 6 คน รวมกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 18 คน และใช้แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้างในการเก็บรวบรวมข้อมูล ซึ่งผลการศึกษาสามารถสรุปได้ดังนี้

การศึกษาพบว่า

พัฒนาการศึกษาวิชาฟิสิกส์ในสถาบันศึกษาปอเนาะในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

พบว่า พัฒนาการของหนังสือหรือตำราวิชาฟิสิกส์ในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้สามารถแบ่งออกเป็น 2 ช่วง คือ เริ่มขึ้นตั้งแต่ศตวรรษที่ 18 จนถึงศตวรรษที่ 19 ของคริสตศักราช และหลังจากต้นศตวรรษที่ 20 เป็นต้นมา เช่นเดียวกับปัจจุบันสถาบันศึกษาปอเนาะยังคงใช้ตำราวิชาฟิสิกส์เดิมที่เคยได้เล่าเรียนจากโต๊ะครูในอดีต เพราะมองว่าตำราวิชาฟิสิกส์ที่นำมาใช้สอนนักเรียนนั้นถือเป็นตำราที่มีความบารากัด ด้วยตำราวิชาฟิสิกส์เหล่านี้โต๊ะครูก่อนๆ สามารถสร้างคนที่มีคุณภาพในสังคมทุกวันนี้ได้ สำหรับพัฒนาการของรูปแบบการเรียนการสอนวิชาฟิสิกส์ในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ในตอนแรกใช้บาไลหรือบ้านโต๊ะครู รวมถึงมัสยิดเป็นสถานที่ในการเรียนการสอนต่อมาได้เปลี่ยนมาเป็นห้องเรียนสี่เหลี่ยมมีโต๊ะเก้าอี้ซึ่งมีความแตกต่างกันเป็นอย่างมาก อย่างไรก็ตามสำหรับสถาบันปอเนาะแล้วพัฒนาการศึกษาวิชาฟิสิกส์ยังไม่มีเปลี่ยนแปลงอะไรมากนัก เนื่องการศึกษาเกี่ยวกับวิชาฟิสิกส์ในสถาบันศึกษาปอเนาะยังคงดำรงเป็นไปตามที่สิ่งที่โต๊ะครูในอดีตได้สืบทอดกันมา เพราะการศึกษาวิชาฟิสิกส์ที่ครูบาอาจารย์ได้ถ่ายทอดมานั้นเป็นสิ่งที่ดีแล้ว และเหมาะสำหรับผู้สนใจเล่าเรียนรู้เพื่อเป็นความรู้ในการดำเนินชีวิตในปัจจุบัน

สภาพการศึกษาวิชาฟิสิกส์ในสถาบันศึกษาปอเนาะ พบว่า สภาพของตำราในการเรียนการสอนวิชาฟิสิกส์ส่วนใหญ่เป็นตำราที่โต๊ะครูปอเนาะนิยมสอนกันมาตั้งแต่อดีตซึ่งเป็นตำราที่ที่ได้รวบรวมกันของบรรดาอุลามาอูปัตตานีในอดีตและอุลามาสจากทั่วโลกในสังกัดมัชฮับชาฟีอีย์ โดยเฉพาะตำราชื่อ ชีรอญลฮุซดา ของท่านเชคมุหัมมัด ไชนุดดีน บิน มุหัมมัดบะดาเวียอัสมะมาเวีย มุนยาตุลมุซอลลีฮ์ และ มัญละอุลบัรรอยน์ ของท่านชัยคดาอูดอัลฟาฏอนี หรือ ดาอูด บิน अबดุลเลาะห์อัลฟาฏอนี ฮิดายะตุศศิบยาน ของท่านอาบู अबดุลลอฮ ฮุซัยน์นาซีร บิน มุฮัมหมัดตัยยีบิลมัสอูดี (อัลบันญารีย์) และออิอันะตุฎฎอูลิบีน ของท่านอัซซัยยิดอะบีบักรฺ บิน อัซซัยยิดมุฮัมหมัดชะฎอูอัดดีมยาฎีฮ์ ซึ่งตำราเหล่านี้ถือเป็นตำราหลักที่ใช้สอนเกี่ยวกับวิชาฟิสิกส์ในสถาบันปอเนาะในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้รวมถึงปอเนาะในพื้นที่อำเภอยะรังด้วย และตำราที่ใช้ในการสอนวิชาฟิสิกส์มีอยู่มากมายได้แตกแผนกออกจากตำราที่นิยมสอนกันในปอเนาะมีทั้งภาษาอาหรับและอาหรับ เช่น إلقاء سبيل المهتدي, مطلع البدرين, سفينة النجا, بهجة المبتدي, منية المصلى, بغية, تحرير, بيجورى, شرح تعلم, فتح الوهاب, تحفة الصبيان, إعانة الطالبين เป็นต้น สำหรับสภาพด้านการจัดการเรียนการสอนวิชาฟิสิกส์ส่วนใหญ่อ่านให้ฟังแล้วแปลความหมาย แล้วอธิบายให้นักเรียนฟังและเขียนหรืออ่านแบบให้นักเรียนมีความสงสัยและเน้นการถาม และสังเกตในจุดที่ยาก ๆ และง่ายก็เช่นกัน พร้อม ๆ กับการปฏิบัติ โดยให้นักเรียนฝึกปฏิบัติและลงมือทำจริง ๆ โดยเฉพาะในเรื่องอิมาดัตรวมทั้งเรื่องอื่นที่เกี่ยวข้องการดำเนินชีวิตประจำวัน

ทัศนะของโต๊ะครูและผู้ศึกษาเกี่ยวกับรูปแบบและวิธีการเรียนการสอนวิชาฟิสิกส์ในสถาบันศึกษาปอเนาะ พบว่า ความคิดเห็นต่อตำราวิชาฟิสิกส์ในสถาบันศึกษาปอเนาะว่าเป็นตำราที่ทรงคุณค่ามากมาย ความบารักต์ที่เกิดจากความตั้งใจของบรรดาอุลามาอูปัตตานีและอุลามาสทั่วโลกในการรวบรวมตำราเหล่านี้สามารถทำให้เกิดผลผลิตที่สร้างคุณค่ากับสังคมเราอย่างมากมาย เป็นตำราที่คนนับถือตั้งแต่อดีตและมีเส้นสายเชื่อมต่อกุลามาอูที่ชัดเจน สำหรับความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนวิชาฟิสิกส์ส่วนใหญ่มีทัศนคติที่ดีต่อรูปแบบและวิธีการเรียนการสอนวิชาฟิสิกส์ในสถาบันศึกษาปอเนาะในปัจจุบัน เนื่องจากรูปแบบและวิธีการสอนของโต๊ะครูจากอดีตถึงปัจจุบันล้วนแล้วมีความเหมือนกัน คือใช้รูปแบบ (ضابط) เป็นหลัก ความแตกต่างก็ตรงที่อดีตจะไม่มีเทคโนโลยีผู้สอนแค่สอนอธิบายบนกระดานนิต ๆ แต่สมัยปัจจุบันบางเรื่องบางปัญหาเปิดให้นักเรียนดูในคอมพิวเตอร์หรืออินเทอร์เน็ตต่าง ๆ เพื่อให้เกิดความเข้าใจได้ดีมากขึ้น

Thesis Title	Fiqh Study in Pondok Institution in Yarang District, Pattani Province
Author	Mr. Muhammad Yanya
Major Program	Islamic Studies
Academic Year	2018

ABSTRACT

The objectives of this research were 1) to study the Development of Fiqh Learning in Traditional Islam Institutions (Pondok) in Southern Border Provinces of Thailand 2) studying states of Fiqh learning in Traditional Islam Institutions (Pondok) in Jarang District, Pattani Province 3) to study the Learning concepts of Tok Guru (teachers) and Learners about Fiqh Learning Style and Method in Traditional Islam Institutions (Pondok) in Jarang District, Pattani Province. This research was a Qualitative research. The researcher was scoped sample group by using purposive sampling, collected Pondok in Jarang district, Pattani province. The samples of this study consisted of 7 Tok Guru in Traditional Islam Institutions (Pondok) in Jarang District, Pattani Province, and 5 Assistant Tok Guru (Assistant Teacher), and 6 Learners, The together of samples this study 18 people. The results of the study are as follows:

Development of the book or books of fiqh in the three southernmost provinces can be divided into 2 phases starting from the 18th century until the 19th century BCE. After the early 20th century onwards. As well as the Institute of Pondok still using textbooks of fiqh previously had tuition from a teacher's desk in the past. Because of fiqh texts that teach students to adopt it as a textbook Bara Bugatti. The texts of these figures Allah teacher's desk earlier. Create quality people in society today. For the development of a form of academic teaching in the three southern border provinces at first, the crazy chase or a teacher. The mosque is a place of instruction, later changed to a rectangular room with a table and chairs, which are very different. However, the Institute for Development Studies Department Pondok then fiqh has not changed much. The study on the subject of fiqh in Pondok continued existence is based on the teacher's desk in the past have been handed down. Because the study of fiqh that the Philistines had inherited a good thing. And for those interested to learn about the knowledge of today's lifestyle.

Condition of texts in the teaching of fiqh, most of the books at the desk teachers Pondok popular teaching in the past, the texts that had gathered in the Saudi Lamar mutual Pattani and former Saudi Lamar Islam worldwide. For the management of classroom teaching's graphics hasuan big read, listen, and then interpret and explain, students listen and write or read to student concerns and highlight the difficult questions and observations on the point, and easy too. While the practice by giving

students practical training and pursuing, particularly in regard to the ibadat including related matters of everyday life.

Comments on the phonetic textbooks in Pondok Institute of Education that are many valuable texts. The Barakat, which is born from the intentions of the Pattani and Amalagua, around the world in the collection of these texts, can result in many products that create value for our society. Is a textbook that people respect from the past and have connections to connect with clear Umara For the opinions about the management of teaching and learning, most of them have good attitude towards the form and method of teaching in the institute of pondok. Since the style and teaching methods of the teacher desk from the past to the present are all the same, the pattern (ضابط) is essentially used. The difference is that the former does not have technology.

The instructor just teaches to explain on the board a little bit, but nowadays some issues, some problems allow students to look on computers or the internet in order to get a better understanding.

*Prince of Songkla University
Pattani Campus*

دراسة الفقه في المؤسسات التعليمية فوندى فى مركز يارانج محافظة فطانى	عنوان البحث
نموزجاً	
محمد يانيا	الباحث
الدراسات الإسلامية	التخصص
١٤٤٠ هـ.	العام الدراسي

مستخلص البحث

يهدف هذا البحث إلى (1) دراسة تطور تعليم وتعلم الفقه في المؤسسات التعليمية فوندى فى المحافظات الحدودية الجنوبية الثلاثة (2) دراسة وضع تعليم وتعلم الفقه في المؤسسات التعليمية فوندى فى مركز يارانج محافظة فطانى و (3) دراسة آراء المعلمين والطلاب حول شكل وطريقة تعليم وتعلم الفقه في المؤسسات التعليمية فوندى فى مركز يارانج محافظة فطانى، وهو البحث الوصفي، حيث حدد الباحث مجموعة العينة فى البحث باستخدام تقنية أخذ العينات العشوائية على النحو التالي: (1) متعلمون مؤسسات التعليم فوندى من 7 أشخاص (2) مساعدون متعلمون مؤسسات التعليم فوندى من 5 أشخاص (3) تلميذون مؤسسات التعليم فوندى 6 أشخاص ، بما فى ذلك 18 مجموعة عينة واستخدام نموذج مقابلة شبه منظم لجمع البيانات يمكن تلخيص نتائج الدراسة على النحو التالي.

أظهرت النتائج ذلك بوجود تطور دراسة الفقه فى المؤسسات التعليمية فوندى فى المقاطعات الحدودية الجنوبية الثلاثة أن تطوير الكتب أو النصوص فى المقاطعات الحدودية الجنوبية الثلاثة يمكن تقسيمه إلى مرحلتين ، ابتداء من القرن الثامن عشر وحتى القرن التاسع عشر. وبعد بداية القرن العشرين وما بعده ، كما هو الحال فى الوقت الحاضر ، لا تزال تطور دراسة الفقه فى المؤسسات التعليمية فوندى تستخدم الكتب المدرسية الأصلية التى تم تدريسها من مكتب المعلمين فى الماضى. لأنه رأى أن نصوص التماثيل المستخدمة لتعليم الطلاب كانت تعتبر نصوصاً تحتوي على بركات مع الكتاب الفقه يمكن أن تخلق نوعية الناس فى مجتمع اليوم والتطوير أساليب التدريس الفقه فى المحافظات الحدودية الجنوبية الثلاثة فى البداية ، وذلك باستخدام مصلى أو منازل الجدول المعلم بما فى ذلك المسجد كمكان للتدريس والتعلم وبعد ذلك تحول إلى فصل دراسى مستطيل مع الكثير مكتب مع الكرسي والطاولات المختلفة ومع ذلك ، بالنسبة للتطور دراسة الفقه فى المؤسسات التعليمية فوندى ، فإن تطور دراسة الفقه لم يتغير كثيراً. نتيجة لدراسة الشكل فى فى المؤسسات

التعليمية فوندق لا يزال من الممكن متابعة ما ورثه من المعلم. لأن دراسة الفقه في المؤسسات التعليمية فوندق التي تم تمريرها أمر جيد ومناسبة لأولئك الذين يرغبون في تعلم أن تكون على دراية في الحياة اليومية

أظهرت النتائج ذلك دراسة الفقه في المؤسسات التعليمية فوندق في مركز يارانج محافظة فطاني أن حالة النصوص او كتب في دراسة الفقه هي في معظمها الكتب المدرسية التي كان المعلم شائعاً في الماضي ، وهو عبارة عن تجميع علماء الفطاني في الماضي وعمارة من جميع العالم تحت مذهب الشافي على وجه الخصوص ، الكتاب سرج هدي للشيخ محمد زين دين بن محمد بداوي السماوي وكتاب منية مصلي ومطلع البدرين للشيخ داود بن عبد الله الفطاني وكتاب هداية الصبيان للشيخ ابو عبدالله حسين ناصر بن محمد تبي بن مسعود البنجاري وكتاب اعانة الطالبين للشيخ سيد ابي بكر بن سيد محمد شطا الدمياطي هذه النصوص بمثابة النصوص الرئيسية المستخدمة لتدريس أوجه التباين في مؤسسات فوندق في المقاطعات الحدودية الجنوبية الثلاثة ، بما في ذلك فوندق في مركز يارانج محافظة فطاني والنصوص المستخدمة في تدريس العديد من المواد قد قسمت قسم من النصوص الشعبية التي تدرس في المؤسسات التعليمية فوندق ، بما في ذلك ملايوية والعربية ، مثل إقناع ، تحرير ، بيجورى ، سبيل المهتدي ، مطلع البدرين ، سفينة النجا ، بهجة المبتدي ، منية المصلي ، سبيل المهتدي ، مطلع البدرين ، بغية الطلاب ، شرح تعلم ، فتح الوهاب ، تحفة الصبيان ، إعانة الطالبين ، إلخ. بالنسبة لحالة التدريس والتعلم لدى غالبية الطلاب ، اقرأ لتستمع وتفسير المعنى. وشرح للطلاب للاستماع والكتابة أو قراءة النموذج للطلاب لديهم شكوك والتركيز على السؤال ولاحظ في الأماكن الصعبة والسهلة وكذلك في الممارسة من خلال السماح للطلاب بالممارسة والتصرف حقاً ، لا سيما في قصة عبادات. بما في ذلك المسائل الأخرى المتعلقة بالحياة اليومية

أظهرت النتائج ان نظرية المعلمين وتلميذ حول شكل وطريقة تدريس الشكل دراسة الفقه في المؤسسات التعليمية فوندق في مركز يارانج محافظة فطاني للتربية أن الآراء حول النصوص الصوتية في المؤسسات التعليمية فوندق تعتبر نصوصاً قيمة. بركات ، التي ولدت من علماء الفطاني والعلماء العالم ، في مجموعة من هذه النصوص ، يمكن أن تؤدي إلى العديد من المنتجات التي تخلق قيمة لمجتمع. هو كتاب مدرسي يحترمه الناس من الماضي ولديه روابط للتواصل مع العمارة الصافية وآراء حول إدارة التعليم والتعلم ، معظمهم لديهم موقف جيد تجاه شكل وطريقة التدريس في المؤسسات التعليمية فوندق نظراً لأن أسلوب وطريقة التدريس في المعلم من الماضي إلى الحاضر متماثلة ، فإن النموذج (ضابط) يستخدم بشكل أساسي ، والفرق هو أن الأول ليس لديه تقنية. يقوم المعلم

بالتدريس فقط ليشرح على السبورة قليلاً ، ولكن في الوقت الحاضر بعض المشكلات ، تسمح بعض المشكلات للطلاب بالاطلاع على أجهزة الكمبيوتر أو الإنترنت من أجل الحصول على فهم أفضل لبعض المشكلات

Prince of Songkla University
Pattani Campus